

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Клименко Олена Олегівна, студент магістратури навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Загорняк Н.Б.*

Участь прокурора у господарському процесі, на переконання українських науковців та практиків, є необхідною для захисту прав й свобод громадян, інтересів держави, дотримання законності у суспільстві, злагодженого функціонування державного механізму в умовах властивого демократії поділу влади. У світлі практики Суду наявність у прокурора права вступати у господарський процес на будь-якій його стадії суперечить принципу рівності процесуальних можливостей усіх учасників процесу. У деяких випадках прокурор, вступаючи у господарський процес в інтересах держави, фактично захищає інтереси однієї зі сторін, оскільки у її статутному фонді наявна частка державної власності. Причому законодавство надає прокурору надзвичайно широкі повноваження щодо отримання інформації (доказів), необхідної для представлення позиції у судовому процесі. Відповідно інша сторона у процесі не має таких можливостей. Згідно з частиною другою статті 29 ГПК України в разі прийняття господарським судом позовної заяви пологою прокурором в інтересах держави в особі органу уповноваженого здійснювати функції держави у спільних правовідносинах або в інтересах громадянина зазначений орган чи громадянин набуває статусу позивача а в разі прийняття господарським судом позовної заяви пологою прокурором в інтересах держави в якій зазначено про відсутність органу уповноваженого здійснювати функції держави у спільних правовідносинах або про відсутність в такого органу повноважень шло звернення до господарського суду, прокурор набуває статусу позивача і як такий зазначається у позовній заяві. [5]

Згідно зі ст. 116 ГПК України виконання рішення господарського суду провадиться на підставі виданого ним наказу, який є виконавчим документом. Наказ видається стягувачеві або надсилається йому після набрання судовим рішенням законної сили, тобто прокурору судами не видається вказаний виконавчий документ. Для того, щоб прокурор міг захищати права та інтереси громадян або держави на стадії виконання рішень судів, постановлених за його (прокурора) позовом (або з його участю у судовому засіданні), необхідно через особу або орган, інтереси якої (якого) представляються прокурором у суді, брати виконавчий лист (наказ) та пред'являти його у державну виконавчу службу для виконання, і тільки тоді прокурор може користуватися правами, передбаченими для учасників виконавчого провадження. Скарги прокурора на дії чи бездіяльність органів державної виконавчої служби щодо виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів відповідно до змісту статті 121 ГПК України розглядає винятково місцевий господарський суд, яким відповідну справу розглянуто у першій інстанції. В ухвалі про час і місце розгляду скарги на дії органів державної виконавчої служби господарському суду слід зобов'язувати заявника надіслати копію скарги цьому органу, іншій стороні виконавчого провадження або прокурору [2]. Порівняно з іншими категоріями справ, прокурори рідко вступають у справи про банкрутство. Як правило вступають у процес, якщо справа про банкрутство порушується податковим органом чи іншим уповноваженим державним органом, якщо банкрутом визнається державне підприємство або підприємство, де більше 25% статутного капіталу – частка держави, якщо справа соціально важлива, а також якщо постає питання про визнання грошових вимог [2]. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» не надає прокурору право вимагати визнання недійсними укладених державним підприємством угод, що призвели до банкрутства, погіршили фінансове становище боржника [4]. Натомість, відповідно до ч. 5 ст. 17 Закону керуючий санацією має право подавати заяви про визнання угод, укладених боржником, недійсними, а згідно з ч. 11 ст. 17 цього Закону угода боржника, у тому числі та, що укладена до винесення господарським судом ухвали про санацію, може бути визнана господарським судом за заявою керуючого санацією відповідно до цивільного законодавства недійсною з наведених у цій частині підстав. Проте Закон і не забороняє прокурору

вимагати визнання угоди недійсною у процедурі банкрутства. Не передбачено у Законі «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» і можливості та форми реагування прокурора на дії арбітражного керуючого. Прокурор користується певними процесуальними правами також на стадії виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду. Відповідно до статті 121 ГПК [1] що до укладання мирової угоди у процесі виконання судового рішення, то відповідне право прокурору не надано.

Отже, участь прокурора у господарському процесі в Україні регламентована ГПК України, але не повністю узгоджується, тобто в умовах побудови правової держави та громадянського суспільства, становлення нового, демократичного суспільства в Україні і реформування в усіх царинах вітчизняного соціуму, вирішення цього питання є вкрай необхідним.

Список використаних джерел

1. Господарсько процесуальний кодекс України (від 06.11.1991 № 1798-ХП) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
2. Захист прокурором прав громадян та інтересів держави у сфері охорони довкілля: Навчальний посібник / Блажівський Є. М., Козьяков І. М., Головкин О. В. – К.: Національна академія прокуратури України, 2012. – 235 с.
3. Коваль І. Обмеження участі прокурора у господарському процесі в контексті дотримання державою положень Європейської конвенції з прав людини / Ірена Коваль // Юр.Газета. – 2006. – № 23 (83). – 21 груд.
4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом // Голос України. – 1992. – 6 черв.
5. Про деякі питання участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам Вищого господарського суду; Постанова від 23.03.2012 № 7. – Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 3. – С. 42.

ПРЕДСТАВНИЦТВО В ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Гакман Тетяна Василівна, студент магістратури навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Загорняк Н.Б.*

Господарський процес — установлений нормами господарського процесуального права порядок досудового врегулювання та судового розгляду господарських спорів. Основне завдання господарського процесу — примирення сторін, а у разі неможливості його досягнення — швидке вирішення спору. Це правовідношення, відповідно до якого одна особа (представник) на підставі набутих нею повноважень виступає і діє від імені іншої особи, яку представляє, створюючи, змінюючи, чи припиняючи безпосередньо для неї цивільні права та обов'язки. Розрізняють такі види представництва:

- представництво, яке ґрунтується на договорі;
- представництво, яке ґрунтується на законі;
- представництво, яке ґрунтується на адміністративному акті.

Дослідженням даної тематики займаються такі вчені як: Степанова Т.В., Марочкін І.С., Каркач І.М., Грошевой Ю.М., Болгар Н., та інші.

Законодавчо дане положення закріплено статтями 28 та 29 Господарського процесуального кодексу України (надалі-ГПК України)

Згідно з чинним законодавством України представник віднесений до осіб, які є учасниками у справі, і, відповідно, наділений юридичною заінтересованістю. Він є самостійною процесуальною особою, хоча і представляє інтереси сторін та третіх осіб. Але комплексного дослідження інституту представництва в Україні на даний час немає.

Частише за все представник учасника процесу у господарському судочинстві є штатним юристом підприємства. Але останнім часом через зміни у підвідомчості господарських справ, зокрема, через розгляд господарськими судами корпоративних спорів та справ про приватизацію, збільшується кількість «найнятих» правознавців, рівень знань та вмінь яких не завжди відповідає необхідним реаліям судочинства.[4]

Але чинний ГПК України не містить, наприклад, норм про сумлінне виконання представником своїх обов'язків та відповідальність за невиконання таких обов'язків або неналежне їх виконання. Цей недолік ГПК України слід усунути. [4]